

ชื่อผลงานวิจัย (ไทย)

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชื่อผลงานวิจัย (อังกฤษ)

Factors Affecting Successes of School Management based on the Philosophy of Sufficiency Economy in Basic Education Schools

ชื่อนักวิจัย

ปทุมไฉไล สิงหนาท

ปีที่ผลงานวิจัยเสร็จ

2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3) ตรวจสอบประสิทธิภาพของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการวิจัยแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ ตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตอนที่ 2 ร่างปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตอนที่ 3 ตรวจสอบความเหมาะสมของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการประชุมสนทนากับผู้ทรงวุฒิ จำนวน 7 คน ตอนที่ 4 วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กับกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 400 คน และตอนที่ 5 ยืนยันปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการประชุมยืนยันกับผู้ทรงวุฒิ จำนวน 7 คนผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมี 3 ด้านได้แก่ ปัจจัยด้านสถานศึกษา ปัจจัยด้านผู้บริหารและปัจจัยด้านครู ซึ่งเป็นไปตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การมีเหตุผล ความพอประมาณ การมีภูมิคุ้มกันที่ดี เงื่อนไขมีความรู้และคุณธรรม

2. ระดับความเหมาะสมปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับเหมาะสมแต่ละด้านดังนี้ ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้บริหารและปัจจัยด้านสถานศึกษา

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านสถานศึกษาและปัจจัยด้านครู ทั้งสองปัจจัยนี้อธิบายความแปรปรวนของความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ร้อยละ 61.70

4. ผลการยืนยันของผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าปัจจัยด้านสถานศึกษาและปัจจัยด้านครูเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

คำสำคัญ

ความสำเร็จ, การบริหารจัดการสถานศึกษา, เศรษฐกิจพอเพียง, สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความเป็นมา/หลักการและเหตุผล

ในยุคปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์เป็นสังคมฐานความรู้ (Knowledge – based Society and Economy) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วการบริหารจัดการทุกวิชาชีพจำเป็นต้องปรับตัวเป็นอย่างมาก จึงจะนำไปสู่ความสำเร็จและความก้าวหน้า การจัดการศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนทั้งวิธีการและองค์ความรู้มากขึ้นเป็นการศึกษาที่ต้องใช้เทคโนโลยีสูงขั้นและรวดเร็วขึ้น จึงจะสอดคล้องและทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามกระแสของสังคมที่พยายามเชื่อมโลกให้เป็นหนึ่งเดียวทั้งด้านความคิด มุมมอง การกระทำซึ่งสิ่งเหล่านี้ย่อมมีผลกระทบต่อการเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา วัฒนธรรมและวิถีชีวิต การศึกษาในยุคนี้จึงเป็นการศึกษาที่สร้างสังคมรอบข้างให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และมีคุณธรรมเป็นการศึกษาที่นำไปสู่การเรียนรู้ได้ทุกหนทุกแห่งจะได้เห็นการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนในยุคปัจจุบันจะต้องเป็นการสอนที่สามารถเปิดโลกทัศน์ของเด็กให้กว้างขึ้นด้วยการเปิดห้องเรียนสู่โลกกว้างให้สิ่งรอบข้างเป็นครูและเป็นการศึกษาที่สามารถเรียนรู้ได้ทุกสถานศึกษาตลอดเวลาตามที่ต้องการ (ธีระ รุญเจริญ, 2550 : 38)

จากการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาที่ผ่านมาของประเทศไทยพบว่า การจัดการศึกษาของประเทศไทยที่ผ่านมาประสบกับปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุอุดมการณ์ดังกล่าวหลายประการเป็นผลให้การจัดการศึกษาขาดมาตรฐานและมีคุณภาพต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับคุณภาพของมาตรฐานหลายประเทศในระดับเดียวกัน เด็กและเยาวชนไทยไม่ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพความสามารถทางวิชาการไม่ได้มาตรฐานขาดการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น การใฝ่เรียนใฝ่รู้ การคิดวิเคราะห์ การใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ไม่สามารถเผชิญและไม่สามารถแก้ปัญหาชีวิตจริงของตนเองได้ ปัญหาดังกล่าวมีสาเหตุมาจากการให้บริการการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่สามารถสร้างความเสมอภาคและเป็นธรรมในการเข้ารับบริการการศึกษาอย่างทั่วถึง นอกจากนี้กระบวนการเรียนการสอนขาดการบูรณาการระหว่างความรู้ ความเข้าใจวิชาสามัญด้านศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม การจัดการศึกษาอยู่ในลักษณะแยกออกจากวิถีชีวิตที่แท้จริงของมนุษย์ ที่สำคัญที่สุดคือ ขาดการบริหารจัดการสถานศึกษา ขาดเอกภาพด้านนโยบายและมาตรฐานการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550)

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาในด้านต่าง ๆ เพราะฉะนั้นสถานศึกษาใดสามารถบริหารจัดการสถานศึกษาได้ประสบความสำเร็จสถานศึกษานั้นก็จะเป็นสถานศึกษาที่มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง จากความสำคัญข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและส่งเสริมให้สถานศึกษาได้เกิดแนวทางในการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อปลูกฝังคุณธรรมและส่งเสริมให้สถานศึกษาบริหารจัดการให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล และส่งเสริมให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและประเมินความเหมาะสมของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จและตรวจสอบประสิทธิภาพของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. เพื่อยืนยันปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร คือ สถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (อีสานใต้) มี 8 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี อำนาจเจริญ และยโสธร จำนวน 1,667 โรงเรียน

2) กลุ่มตัวอย่าง คือ คือ สถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง(อีสานใต้) มี 8 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี อำนาจเจริญ และยโสธร จำนวน 80 โรงเรียน มีผู้ให้ข้อมูล 400 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูปฏิบัติงานแทนและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ด้านเนื้อหาที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ได้ศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและตัวแปร 3 ตัว ได้แก่ ด้านสถานศึกษา ด้านผู้บริหารสถานศึกษา และด้านครู

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

งานวิจัยครั้งนี้ มีตัวแปรที่ทำการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรต้น ผู้วิจัยคัดเลือกตัวแปรต้นที่สามารถปรับเปลี่ยนหรือพัฒนาได้ตามความคิดของบลูม (Bloom, 1980) สำเร็จบุญเรืองรัตน์ (2539) และเวสเบอร์รี่ (Westbury, 2003) ที่กล่าวว่าการศึกษาควรค้นหาตัวแปรที่สามารถปรับเปลี่ยนเพื่อปฏิบัติได้

1) ปัจจัยด้านสถานศึกษา มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ วัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา บรรยากาศองค์การของสถานศึกษา โครงสร้างองค์การของสถานศึกษาและการมีส่วนร่วมของชุมชน

2) ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำทางวิชาการ พฤติกรรมการบริหาร และความรับผิดชอบในหน้าที่

3) ปัจจัยด้านครู มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การพัฒนาตนเองในการทำงาน แรงจูงใจในการทำงาน เจตคติต่อการปฏิบัติงาน และความพึงพอใจในงาน

2. ตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เสนอในประเด็นต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษา

2. แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวิธีการดำเนินการ 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ร่างปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ตรวจสอบความเหมาะสมของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยประชุมกลุ่มสนทนา (Focus Group) โดยเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ใน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการสถานศึกษาและด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจำนวน 7 คน เพื่อให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการปรับร่างปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 5) การยืนยัน (Connoisseurship) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการประชุมยืนยัน (Connoisseurship) โดยเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาและด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 7 คน เพื่อให้ความคิดเห็นตรวจสอบยืนยัน (Connoisseurship) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปผลดังนี้

1. จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้กรอบแนวคิดในการวิจัยซึ่งครอบคลุมประเด็นการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ 2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล และ 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านสถานศึกษา ประกอบด้วย วัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา บรรยากาศองค์การของสถานศึกษา โครงสร้างองค์การของสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมของชุมชน 2) ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงภาวะผู้นำทางวิชาการ พฤติกรรมการบริหารและความรับผิดชอบในหน้าที่ และ 3) ปัจจัยด้านครู ประกอบด้วย การพัฒนาตนเองในการทำงาน แรงจูงใจในการทำงาน เจตคติต่อการปฏิบัติงานและความพึงพอใจในงาน แล้วนำมาร่างเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้านมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ดังแสดงในรายละเอียดดังนี้

2.1 ด้านความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไปมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากัน รองลงมาได้แก่ด้านการบริหารงานวิชาการและด้านการบริหารงานงบประมาณ ตามลำดับ

2.2 ด้านปัจจัยด้านสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านวัฒนธรรมของสถานศึกษาด้านโครงสร้างของสถานศึกษาและด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากัน รองลงมาได้แก่ด้านบรรยากาศของสถานศึกษา ตามลำดับ

2.3 ด้านปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและด้านความรับผิดชอบในหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากันและด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ตามลำดับ

2.4 ด้านปัจจัยด้านครู โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านเจตคติต่อการปฏิบัติงานของครูและด้านความพึงพอใจในการทำงานของครูมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และรองลงมาได้แก่ด้านการพัฒนาตนเองในการทำงานของครูมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านแรงจูงใจในการทำงานของครู ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ระดับความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวมมีผลค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัย พบว่า ระดับปัจจัยด้านสถานศึกษาโดยภาพรวมมีผลค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ระดับปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมมีผลค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และระดับปัจจัยด้านครูโดยภาพรวมมีผลค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

3.2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับองค์ประกอบของความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกปัจจัย โดยมีค่าความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($30 < r < .70$) ถึงระดับสูง ($r > .70$) ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.529 ถึง 0.840

3.3 ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณและค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า มี 2 ปัจจัย คือปัจจัยด้านสถานศึกษาและปัจจัยด้านครูที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านสถานศึกษา ($8 = 0.323$) และปัจจัยด้านครู ($8 = 0.367$) ทั้ง 2 ปัจจัยนี้อธิบายความแปรปรวนของความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ร้อยละ 61.70

4. ผลการยืนยันปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

ผลการยืนยันพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าปัจจัยด้านสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) วัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา 2) บรรยากาศองค์การของสถานศึกษา 3) โครงสร้างองค์การของสถานศึกษา และ 4) การมีส่วนร่วมของชุมชนและปัจจัยด้านครู ประกอบด้วย 1) การพัฒนาตนเองในการทำงาน 2) แรงจูงใจในการทำงาน 3) เจตคติต่อการปฏิบัติงาน 4) ความพึงพอใจในงาน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยนำมาอภิปรายผล ดังนี้ผลจากการสอบถามความคิดเห็นของระดับความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งครอบคลุม 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป ประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ระดับความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ระดับความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวมมีผลค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของรัศมี อุกประโคน (2557) วิจัยพบว่าระดับการบริหารจัดการงานวิชาการโดยบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาอยู่ในระดับมาก ดิษยา เลาว์ณศิริ (2557) วิจัยพบว่าระดับการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียน ประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างอยู่ในระดับมาก และกัญญ์ชิสา ทูมมาพันธ์ (2557) วิจัยพบว่าระดับการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระบุรีอยู่ในระดับมากจะเห็นว่าการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละองค์กรและสถานที่ความแตกต่างของการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงยังคงมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเหมือนกัน

2. ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานวิชาการมีความสำเร็จอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างครบถ้วนสมบูรณ์มีความสำเร็จอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของสุเมธ ตันติเวชกุล (2550) ที่กล่าวว่า สำหรับรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้หลักคุณธรรมนำความรู้จตุรภาคี ประกอบด้วยครู นักเรียน ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัด ซึ่งรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้นี้ดังกล่าว วราภรณ์ สามโกเศศ (2550) กล่าวว่า หลักเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องมีการพึ่งพาหลักของคุณธรรม โดยนำกิจกรรมมาบูรณาการเพื่อส่งเสริมคุณธรรม รวมทั้งการนำแนวทางที่ดี เช่น โรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของประเทศไทยสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุข คนไทยมีคุณธรรมรู้ทันโลก นอกจากนั้นโรงเรียนได้ใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในโรงเรียนและชุมชนให้มากที่สุด เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ใกล้ชิด เป็นไปตามหลักเหตุผล หลักความพอประมาณและโรงเรียนตั้งอยู่ในชนบทมีสวนสมุนไพร สวนพฤกษศาสตร์เป็นแหล่งเรียนรู้ของเรื่องราวของท้องถิ่นตนเองและเป็นการปฏิบัติจากสื่อและวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น ซึ่งทำให้ครูและนักเรียนเห็นผลจากการปฏิบัติจริงจนเกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังที่สังคม วังทอง (2547) ที่ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีใหม่สู่การเรียนรู้มุ่งสู่เศรษฐกิจพอเพียงกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่องเพราะเห็นจากวัสดุท้องถิ่นโดยใช้โครงงาน พบว่า นักเรียนมีความสุข ตื่นเต้นในการเรียนรู้ สามารถเรียนรู้จากสภาพจริงด้วยการเรียนรู้จากของจริงที่มีอยู่ในท้องถิ่น และครูสามารถการจัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ของนักเรียน

3. การบริหารงานงบประมาณ พบว่า ระดับความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานงบประมาณมีความสำเร็จอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การสร้างความร่วมมือในการนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางการบริหารงบประมาณเพื่อให้เกิดผลดีกับทุกฝ่ายมีความสำเร็จอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับจำเริญรัตน์ (2553) ที่วิจัยพบว่า สถาบันจัดทำแผนงบประมาณการเงินครอบคลุมรายได้ การลงทุนรวมทั้งการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการจัดซื้อจัดจ้างอย่างมีเหตุผล การประสานงานของงบประมาณจากการสนับสนุนการสอนจากภายนอก และการจัดทำกิจกรรมโครงการเพื่อหารายได้

4. การบริหารงานบุคคล พบว่า ระดับความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานบุคคลมีความสำเร็จอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการเสริมสร้างการวิเคราะห์

ตนเองในด้านความรู้ และด้านคุณธรรมให้เกิดขึ้นกับบุคลากรอย่างต่อเนื่องมีความสำเร็จอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียานุช พินุลสราวุธ (2549) ที่กล่าวว่า การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการศึกษานั้น จะต้องมุ่งพัฒนาที่ตัวครูก่อนเป็นอันดับแรก เพราะครูถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการถ่ายทอดความรู้และปลูกฝังสิ่งต่างๆ ให้แก่เด็ก ดังนั้น จึงควรส่งเสริมครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถ่องแท้ก่อน เพราะเมื่อครูเข้าใจครูจะได้เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก ครูสอนให้เด็กรู้จักพอ ครูต้องรู้จักพอก่อน โดยอยู่อย่างพอเพียงและเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน

5. การบริหารงานทั่วไป พบว่า ระดับความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานทั่วไปมีความสำเร็จอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การสร้างบรรยากาศที่ทำงานเพื่อส่งเสริมการทำงานให้เกิดความเรียบร้อยมีความสำเร็จอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ (2550) ที่ระบุว่า การให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอน คือ 1) ร่วมกำหนดแนวนโยบายและวางแผน 2) ร่วมให้ข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร 3) ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดสภาพและบรรยากาศภายในสถานศึกษา 4) ส่งเสริมการเรียนรู้และปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาที่บ้านและสถานที่อื่นๆ และ 5) ร่วมติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

6. เมื่อวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณและค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มี 2 ปัจจัย คือปัจจัยด้านสถานศึกษาและปัจจัยด้านครูที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านสถานศึกษา ($8 = 0.323$) และปัจจัยด้านครู ($8 = 0.367$) ทั้ง 2 ปัจจัยนี้อธิบายความแปรปรวนของความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ร้อยละ 61.70 ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงลักษณะการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนและลักษณะจิตพิสัยของครูที่มีต่อการปฏิบัติงานในสถานศึกษาจนทำให้เกิดความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ย่อมมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในตัวแปรต่าง ๆ และย่อมมีผลทำให้งานสำเร็จได้ด้วยดี

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์

1. ควรนำข้อพบจากการวิจัยไปพัฒนาสถานศึกษา เช่น การสร้างวัฒนธรรมที่ดีในการทำงานการรักษาบรรยากาศเอื้อต่อการปฏิบัติการปรับโครงสร้างของสถานศึกษาที่เหมาะสมและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อส่งเสริมความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ควรนำข้อค้นพบไปกำหนดเป็นคุณลักษณะและแนวทางการพัฒนาครูในด้านการพัฒนาตนเอง ส่งเสริมแรงจูงใจในการทำงาน สร้างเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความพึงพอใจในงานจนทำให้เกิดความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบหรือพฤติกรรมของผู้บริหารโดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการโดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารวิชาการโดยเจาะลึกด้านใดด้านหนึ่งโดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานแต่ละภาคว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ โดยเฉพาะด้านครู

www.thaiedresearch.org